

HØVE OG HAVREBJERG VALGMENIGHEDER

- To grundtvigske valgmenigheder
i den danske folkekirke

Stemningsbillede fra årets Kunst & Kirker, hvor hele 429 gæster over en weekend besøgte Havrebjerg Valgmenighedskirke.

Foto: Henning Jensen

VALGMENIGHEDERNES ADRESSER OG TELEFONNUMRE

HØVE VALGMENIGHED

Sorø Landevej 308, Høve, 4261 Dalmose

formand: Lis Eriksen Toelberg, Glænøvej 359, 4230 Skælskør. 31791832.

mail: lis.toelberg@gmail.com

kasserer: Aslaug Bugge, Ærtebjergvej 18, Tjæreby, 4230 Skælskør. Tlf: 40337409.

mail: aslaug@buggeclausen.dk

kirkeværge: Ejvind Petersen, Solbakken 17, 4230 Skælskør, 24756015

graver Berit Jensen, Venslevvej 19, 4261 Dalmose

tlf: 21236866

HAVREBJERG VALGMENIGHED

Krænkerupvej 53, Havrebjerg, 4200 Slagelse

formand: Marianne Højland Larsen, Borrevænget 7, 4270 Høng.

Tlf. 41278070 / 5885 4008 mail: hoejlandlarsen@mail.tele.dk

kasserer: Lise Lundsgaard Randersvej 14, 4200 Slagelse tlf. 23241272,

mail: heningjensen@outlook.dk

kirkeværge: Michael Tønning, Nordvej 5, 4200 Slagelse tlf. 58530777,

mail: michael@tonning.net

graver: Leif Juhl tlf. 42317071.

organist: Sanne Nielsen, Rådervænget 20, 4200 Slagelse. tlf. 58526226

valgmenighedspræst: Nikolai Bloch Wessel, Sorø Landevej 308, Høve. 4261 Dalmose.

Tlf. 61166542 mail: praesten@hoeve-havrebjerg.dk

Høve Marks Forsamlingshus: Anne Grethe Friis, 25372545

hjemmeside: www.hovemarksforsamlingshus.dk

valgmenighedernes hjemmeside: www.hoeve-havrebjerg.dk

ANDRE PRAKTISKE OPLYSNINGER

Kirkebil: Vil du gerne I kirke, men er det ikke muligt selv at finde til kirke, kontakt da gerne Nikolai senest lørdag kl. 12, så finder vi en løsning.

Kirkebladet er valgmenighedernes interne blad og udkommer tre gange årligt.

Indlæg til bladet modtages med tak, og kan afleveres til Nikolai Bloch Wessel. Stof til næste nummer af bladet skal være Nikolai i hænde senest 1. februar 2026.

Ferie og kurser: Præsten holder vinterferie fra d. 6.-15. februar.

Tryk: HassOlsen, 4230 Skælskør, tlf. 58196474

BREV FRA PRÆSTEN

Nikolai Bloch Wessel

Mest af alt holder jeg af hverdagen, og det er fantastisk efter en god og berigende orlov, at være tilbage i hverdagen og at genindtage mit embede. Guds-tjenester, konfirmationsforberedelse, hjemmebesøg, sygebesøg, hverdag og fest. På godt og ondt står kirken klar – og det er livgivende at være tilbage igen, præcis som før – og dog.

Den første oktober 2025 blev der skrevet et nyt kapitel i Valgmenighedernes historie. For selvom jeg fortsætter som præst i Høve, Havrebjerg og Stevns Valgmenigheder, så er det nu for første gang siden 1944, at valgmenighedspræsten ikke bor i præstegården lige ved siden af Høve Valgmenighedskirke, ude på Sorø Landevej.

Men det er ikke uden fortilfælde i Valgmenighedens historie. Udover at være den anden præstegård, fordi den første brændte ned, så boede Niels Dael under det meste af sine 44 år i vores valgmenighedskirker på Liselund i Slagelse. Det er således på ingen måde en ny situation for os.

Der er for mange medlemmer mange følelser forbundet med præstegården. Det er hverken jeg eller menighedsrådet blinde for. Men der er til gengæld heller ingen af os, som er i tvivl om, at

det på længere sigt nok vil være for menighedens bedste, at der bliver skåret lidt ned for alle de mursten, som det lige nu er pålagt os at vedligeholde.

Men enhver forandring betyder selvfølgelig også, at der sker en omstrukturering. Og i og med, at jeg ikke længere bor på min arbejdsplads på samme måde som før, så er jeg selvfølgelig stadig tilgængelig. Man er altid velkommen til at skrive en mail, sende en sms eller ringe til mig og lave en aftale, så kommer jeg stadig gerne på besøg. Derudover vil der i løbet af vinteren blive etableret kontor i forsamlingshuset hvor jeg som udgangspunkt vil have træffetid om torsdagen fra 9-13, men derudover vil det også være muligt at komme til samtaler o.lign. på kontoret hvis man ønsker at mødes der i stedet for i hjemmet. Så kom gerne forbi, der vil som regel være kaffe på kanden på kontoret i det tidsrum.

Én ting er sikkert – en besked til præsten er aldrig af vejen, og et besøg kan altid planlægges. Der behøves ikke at være nogen konkret årsag til besøget.

Jeg glæder mig til fortsat at komme rundt blandt jer medlemmer i Valgmenighederne på besøg.

NYT FRA HØVE VALGMENIGHED

Lis Eriksen Toelberg

Vi er meget glade for de flotte resultater af sommerens arbejde med Høve Marks Forsamlingshus, ydermurene står knivskarpt hele huset rundt, det er en fornøjelse!

Så med det nyordnede gulv i salen, nyt gulv i gangen ved køkkenet, og nye både pæne og behagelige stole, samt en løbende omsorg for beholdningen af service, så er forsamlingshuset altid klar til afholdelse både af fester, møder, foredrag og andre arrangementer!

Alle kan leje forsamlingshuset, og bålpladsen, hvor der altid er brænde, er et skønt kapitel for sig, den kan bruges af alle helt uden beregning, og senest har et par gæve gutter også tømret et fodboldmål sammen, så der er mulighed for en rask fodboldkamp!

Det glædelige er også, at vi allerede kan se flere udlejninger her i 2025 – en tendens, der meget gerne skal fortsætte! Spred det smukke budskab, ofte er den mundtlige reklame den allerbedste.

Følg gerne forsamlingshuset på Facebook.

Orienteringsmødet om salg af præstegården forløb uden mange spørgsmål, da forsamlingen tog menighedsrådets mange tanker og overvejelser til efterretning, men vi drøftede den ”kultur-

forandring” det vil blive uden præsten boende i præstegården ved siden af kirken.

Menighedsrådet arbejder videre med salget frem mod foråret 2026, som vi ser som et godt tidspunkt til at sætte til salg. Lis Toelberg og Tove Beierholm vil i løbet af vinteren gennemgå valgmenighedens arkivalier, og menighedsrådet vil efterfølgende drage omsorg for en forsvarlig opbevaring af arkivalierne til gavn for både nutid og ikke mindst for fremtiden.

Vi siger stor tak til pastor emeritus Dan Sørensen, der har været vores præst under Nikolai Bloch Wessels orlov, tak for dine gode prædikener Dan og for din medleven i valgmenighedens liv i det hele taget, det har været en fornøjelse!

Nu er Nikolai tilbage igen, det er dejligt, og vi ønsker dig og Louise lykke til i jeres nye hus! Nikolai vil have kontortid en gang ugentligt i skolestuen i forsamlingshuset, og ellers kan han træffes efter aftale, som det hidtil har været. Og Nikolai deltager i menighedsrådsmøderne, sædvanligvis sidste onsdag i de fleste af årets måneder. Apropos vores møder: Sæt allerede nu kryds i kalenderen på **søndag den 26. april 2026**, hvor vores ordinære generalforsamling

afholdes efter gudstjenesten med fællesspisning i forsamlingshuset.

Når vi sidder med dette kirkeblad foran os, har vi netop taget hul på december måned, en måned der for mange betyder mange aktiviteter og måske megen travlhed, men også en måned, der for mange munder ud i julehøjtideligheder fejret i familiens skød.

Vi ønsker jer alle glædelig jul samt et godt nytår 2026, hvor vi ser frem til igen at mødes i Høve Valgmenighed – til gudstjenester, til arrangementer i forsamlingshuset blandt andet de fine fællessangtæner samt i arbejdet på kryds og tværs, når vi værner om både kirke og forsamlingshus.

TAK for enhver indsats i det ”gamle” år fra både ansatte og frivillige – enhver indsats lille eller stor gavner vores fine bygninger og styrker fællesskabet!

NYT FRA HAVREBJERG

Marianne Højland Larsen

Efteråret er ved at gå over i vintermånederne og i Valgmenigheden har vi haft mange gøremål i de sidste flere måneder.

I kirken har yderdørene været i fokus, én dør er blevet helt fornyet, de andre er blevet renoveret og alle yderdørene er blevet malet.

Vi havde sommersang i kirken den 6. august og det var, som sædvanligt, en hyggelig aften med dejlige sange fra Højskolesangbogen.

Den 3. september havde vi pilgrimsvandring arrangeret i fællesskab med Gierslev - Vester Løve - Ørslev-Solbjerg Pastorat v/sognepræst Andreas Nordbjerg. Vejret var rigtig godt, og

der var 19 personer, som mødte op i Valgmenighedskirken og næsten alle gik turen på ca. 7 km til Vester Løve Kirke. Her havde flere sluttet sig til og vi spiste en sandwich inden aftenen blev afsluttet med en aftenandagt og kaffe i den lille hyggelige kirke.

Planlægningen af rengøringsdagen i september var helt perfekt, da maleren lige var blevet færdig med at slibe og male yderdørene dagen før, og vi fik pudset, fejlet ned, støvsuget og vasket af, så kirken igen tog sig pænt ud. Tak til jer som gav en hånd med.

Konfirmandforberedelsen for det nye hold fra Trelleborg Friskolen er skudt i gang. Den 25. september var alle kommende konfirmander og deres forældre inviteret til en aftenandagt i kirken, hvor de blev informeret om undervisningen og om kirkens historie. Det var en meget positiv aften og nogen meget engagerede 7.-klasseelever og forældre.

Konfirmationen er i Valgmenighedskirken Kristi himmelfartsdag, den 14. maj 2026.

Pastor emeritus Dan Sørensen og teolog Mie Keinicke Hansen, har vikarieret for os under Nikolais orlov og det har været en stor glæde at høre deres udlægninger af evangelierne, og fra valgmenigheden siger vi mange tak til dem for at stå til rådighed for os.

Vi byder også Nikolai velkommen tilbage fra sin orlov, og glæder os til det videre samarbejde.

Kunst og kirker den 8. og 9. november har vi igen deltaget i og det var to dejlige dage, hvor der i alt kom 429 besøgende. De udstillede ting, som kunstnerne, billedkunstner, Rasmus Lorenz Hagedorn Olsen – fra Valby og skulptør, Tove Skov Larsen – fra Vamdrup viste frem, tog sig rigtig godt ud i kirken. Mange af gæsterne gav sig god tid og fik en interessant snak med både kunstnerne og med de repræsentanter fra kirken, der var til stede.

Nytårsandagt den 31. december om eftermiddagen, kl. 15:00 i Valgmenighedskirken.

Vi fejrer igen nytåret med en kort, uformel gudstjeneste og derefter ønsker vi hinanden godt nytår med et glas boblevand og lidt sødt til ganen.

Alle er velkomne.

Indkaldelse til Årsmøde

Sæt allerede nu et stort kryds i kalenderen **søndag den 19. april kl. 12:00**, for her vil vi efter gudstjenesten kl. 11 holde årsmøde i kirken. Skulle man kun være interesseret i årsmødet, regner vi med at det begynder kl. ca. 12. Der vil, som de tidligere år, være en let forplejning til årsmødet. Alle interesserede er hjerteligt velkomne til at møde op, og høre hvordan det går i vores Valgmenighed.

Dagsorden ifølge vedtægterne.

VINTERTANKER

Louise Bloch Wessel

Det er som om december altid kommer bag på mig. Fra sommerferie til efterår, ja det kommer ganske af sig selv. Dagen kan stadig være lyse og – pludselig som ved et trylleslag forvandler de lange dag sig. Oktober drøner forbi, og første del af november ender ofte som en mørk feberdrøm. Og så er den der – lige pludselig i kalenderen. 1. søndag i advent. I al hast bliver der bundet adventskrans, lavet juledekorationer, pyntet op og bagt. Så kommer juletræet – og hvis vi husker det, ja så kommer julehyggen også. Selvom der ikke er børn her i præstehjemmet, så er det som om det kan høres. I musikken, i forventningen, i minderne.

Julen er for de fleste en skøn tid. Også for os, selvom den er travl. Julelysene i byerne, juleknas og juleklip, ja alle steder. Jul rimer ofte på fællesskaber. Og et enkelt tændt lys, kan få mørket til at forsvinde.

Men straks efter julen kommer nytåret. Her er muligheden for at vende om,

reflektere og tænke nyt.

Det er som om, at livet får en ny chance. Eller det er i hvert fald nemt at bilde sig selv ind. Med et glas bobler i hånden, venner og familie i skøn forening. Men det er også her det stopper. Januar og februar har det med at virke så helt ufatteligt lange. Grå, og det er ofte som om, at tiden står stille. Måske er det i grunden ikke den grå farves skyld. Måske er der manglen af andre farver og fraværet af hyggelige fællesskaber der nager.

Men det er bare til vi ser den første erantis titte frem i alt det grå. Så er det som ved et trylleslag, at vi igen kan se håbet. Som om at påskens morale bliver synlig for os. Der er håb forude. Måske skal vi blive bedre til at trække julens lys, varme og fællesskab med os ind i det nye år. Det det ikke bare bliver ved tanken om nye begyndelser – Men at det nye, nye år – faktisk bliver den nye begyndelse vi gerne vil se.

FÆLLESSPISNING EFTER GUDSTJENESTEN SKÆRTORS DAG – 2. april 2026

Lige siden de tidligste kristne har mødtes, har måltidet været helt centralt. De tidligste gudstjenester foregik som måltider.

Vi vil efter gudstjenesten skærtorsdag, hvor Jesus for første gang indstifter nadveren, derfor invitere alle til fællesspisning, og i bedste fællesspisningsmaner, vil vi lave sammenskudsgilde. Der er ikke tilmelding, men send gerne en tilkendegivelse til præsten, så er vi sikre på, at der er sat stole nok frem.

Høve Marks forsamlingshus.

Sorø Landevej 308, 4261 Dalmose

Forsamlingshuset til enhver fest, stor eller lille!

Der er året rundt en fantastisk dejlig udsigt fra forsamlingshusets hyggelige lokaler. Der kan dækkes op til 100 kuverter, der er anretterkøkken med industri-opvaskemaskine.

**Kontakt: Anne Grethe Friis på tlf. 25372545
eller Tove Beierholm på tlf. 61716493**

Vi viser meget gerne rundt i forsamlingshuset!

BLIKKET DER BÆRER – OG BRISTER

Brudstykker af en flyttet præsts studiedagbog

Ved læsning af Knausgårds romaner – både min kamp og hans tidligere værker, slår det mig, at et centralt og tilbagevendende tema.

Der er noget helt særligt ved en orlov. Stilheden. Kaffen på bordet. Bøgerne. Jeg har besluttet at begynde ved begyndelsen – ikke min egen, men Knausgårds. I stedet for at dykke direkte ned i kæmpeværket *Min Kamp* vil jeg i stedet begynde med debutromanen, *Ude af verden*, som i øvrigt er omtalt i 1. bind af *Min Kamp*.

Der er ingen grund til at gøre det sværere end det er, og måske viser nøglen til forståelsen af Knausgård sig i debutromanen. For allerede her, i debutromanen fra 1998 tegner sig et klart billede af Knausgårds projekt med sit forfatterskab.

Man skal bare have blik for det.

Blik for blikket.

Blik for Knausgårds brug af litteraturen og kulturen.

Blik for ikke bare hvem der ser hvem, men hvad et blik gør ved et menneske.

Jeg havde egentlig tænkt mig at lave noget helt andet i denne orlov, men Kain og Abel har insisteret på at følge

mig, og Knausgårds portræt af den unge lærer Henrik Vankel dukker frem hver gang jeg tror, jeg har lagt ham væk.

Måske begyndte det, da jeg genlæste Hannah Arendts lille kommentar om Kain og Abel i *Menneskets vilkår*. Arendt har en særlig evne til at tage velkendte fortællinger og vende dem en halv omgang, så man pludselig ser en ny vinkel. Hun peger på noget, jeg aldrig selv ville have formuleret: *at Kain ikke er et menneske, der hader sin bror – men et menneske, der ikke kan bære at blive set i lyset af sin bror*. For Arendt er Kains fortvivlelse ikke et spørgsmål om ondt hjerte, men om en brist i menneskets evne til at træde frem i verden, når det føler sig for småt, for gennemsigtigt, for udsat. Arendt skriver, at mennesket kun bliver sig selv i mødet med andre, men det er også i det møde, at vi kan blive knust. Eller, med andre ord: Vi har brug for at blive set – men vi kan ikke altid holde det ud.

I Bibelens fortælling falder Kains ansigt. Det lille ord "falder", bliver næsten en teologisk diagnose. Der er ikke tale om et fald i moral, men et fald i blik. Kain kan ikke løfte blikket mod Gud, mod Abel, mod sig selv. Han vil ud af det blik, der trænger igennem ham. Og så gør han det, Arendt ville kalde en desperat flugt fra eksponeringen: han

udsletter det menneske, i hvis nærvær han føler sig dømt. Det er måske den første teologiske beskrivelse af skam: ikke som skyld, men som en uudholdelig opmærksomhed. At blive set, mens man selv falder.

I Knausgårds *Ude af verden*, synes jeg at jeg har fundet ud af, hvor dybt denne fortælling er gennemtrængt af netop det. Knausgårds unge lærer forelsker sig i en elev, og det er selvfølgelig en overskridelse, der gør ondt at læse. Men det egentlige drama ligger ikke i forholdet i sig selv. *Det ligger i blikkene*. Der er hans blik på pigen – et blik, der er længselsfuldt og utilregneligt, men også skræmt. Og der er hendes blik tilbage på ham – et blik, han ikke ved, hvad han skal stille op med. Hele hans liv synes at skifte retning i det øjeblik, pigen ser ham på en måde, han ikke kan kontrollere.

Og så er der alle de blikke, han forestiller sig, at andre retter mod ham: kolleger, forældre, forbipasserende. Blikke, der måske slet ikke findes, men som er stærkere end de virkelige. Jo mere han prøver at undgå dette indre ”dommerblik”, desto mere falder han ind i sig selv. Han skærer i kroppen for at overdøve bevidstheden. Han flygter, drikker, lyver, alt sammen for at undslippe et blik, han selv har skabt, men som alligevel føles som en hård realitet.

Det slog mig, hvor tæt Knausgårds karakter står på Kain; begge mærker de

en smerte ved at stå i et blik, de ikke kan bære. Begge reagerer med handlinger, der forsøger at udviske det. Kain udsletter sin bror. Læreren forsøger at udslette sig selv. Men smerten, der driver dem, er den samme: en oplevelse af ikke at kunne blive i sin egen eksistens, når et andet menneske spejler én.

Her bliver Christian Hjortkjær pludselig en vigtig samtalepartner. I både *Utilstrækkelig* og *Skamfuld* beskriver han den moderne oplevelse af at være set af et ideal, der ikke findes som person, men som alligevel står som en form for evig evaluering. Hjortkjær peger på, at skam i dag sjældent skyldes konkrete handlinger, men en følelse af at være forkert som sådan. *Ikke bare at man gør noget forkert – men at man er noget forkert*. Det er, ifølge Hjortkjær, som om vi hele tiden står i et usynligt blik, der måler os på noget, der aldrig kan opfyldes. Et blik, der ikke har krop, ikke har nåde, ikke engang har en stemme, man kan tale med. Det ligner til forveksling Arendts analyse af mennesket, der ikke kan træde frem, fordi det føler sig dømt, før det overhovedet har sagt et ord.

Knausgårds lærer lever netop sådan: i konstant jagt på at undslippe en form for dømmende opmærksomhed, som ingen i romanen egentlig udøver. Den findes indeni ham. Og det er hér, Hjortkjærs diagnose er så skarp: at moderne skam ofte stammer fra at måle sig mod et ideal uden menneskelighed. Et blik uden ansigt. Det gør os utilstrækkelige,

før vi overhovedet forsøger at være tilstrækkelige.

Lægger man Arendt, Knausgård og Hjortkjær ved siden af hinanden, står der én teologisk pointe tilbage, som bliver ved med at vokse i mig: *Vi mennesker går til grunde under de blikke, vi selv skaber – men vi reddes af det blik, som ikke kræver andet end, at vi er det, vi er.* I Kain-fortællingen mærkes han af Gud. Det har historisk været læst som en straf, at alle skulle kende til hans udåd. Men mærket tjener til Kains beskyttelse. Det er et tegn på, at skammen og skylden ikke får det sidste ord. Kain kan ikke bære Gud og Abels blik, men Gud bærer ham alligevel. Det er et blik, der ikke knuser, selvom det ser alt.

Og i en samlæsning mellem de tre; Arendt, Knausgård og Hjortkjær, er det en rimelig læsning, at det måske er netop det blik, vi mangler i vores tid – I vores tid, hvor idealerne er ubarmhertige, og skammen sniger sig ind som en konstant ledsager. Og måske er det også netop dét, der gør litteraturen og teologien til gode samtalepartnere: De minder os om, at det første blik på mennesket var et godt blik.

At Guds første ord om mennesket var, at det var godt. Og at mærket, der gives Kain, ikke er enden på noget, men beyndelsen på en ny måde at være menneske på – et menneske, der ikke skal dø, selvom det faldd.

Når jeg lægger bøgerne fra mig og ser ud af vinduet fra mit køkkenbord, som jeg lige nu har bemægtiget mig til studieplads, bliver der uvant stille i mig. Jeg mærker, at troen måske netop begynder der, hvor mennesket tør løfte blikket igen, ikke fordi det er perfekt, men fordi det er set af én, der ikke vender sig væk. Og måske er det derfor, fortællingen om Kain bliver ved med at være både eviggyldig og en konstant inspirationskilde, for Arendt, Knausgård og Hjortkjær, for blot at nævne nogle få, men konkret for mig i denne orlov er det en inspiration fordi de hjælper mig til at forstå, at vores liv ikke først og fremmest formes af, hvem vi ser – men af hvem vi tror ser os. Og at der findes et blik, som ikke gør os mindre, men større. Ikke fordi vi elsker, men fordi vi var elsket først.

GUDSTJENESTER OG AKTIVITETER

DECEMBER 2025 – APRIL 2026

		HØVE	HAVREBJERG
14/12	Anden søndag i advent <i>De ni læsninger</i>	17	11
24/12	Juleaftensdag	16	14
25/12	Juledag	11	
31/12	Nytårsaftensdag		15
1/1-2026	Nytårsdag – med kurset <i>Nytår på Liselund</i> <i>På Seniorhøjskolen Liselund</i>		16
18/1	2. søndag efter helligtrekonger	11	9
1/2	Septuagesima <i>Fødselsdagsgudstjeneste på Liselund</i> kl. 11		
1/3	2. søndag i fasten	9	11
8/3	3. søndag i fasten	10	
29/3	Palmesøndag	9	11
2/4	Skærtorsdag	17	<i>Se side 7.</i>
5/4	Påskedag	11	9
12/4	1. søndag efter påske <i>Konfirmation</i>	10	